

Tymų epidemiologinė situacija ir jos valdymas Lietuvoje

*Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro
Imunoprofilaktikos skyriaus vedėja
Daiva Razmuvienė*

Vilnius, 2019/04/29

Turinys

- Problemos aktualumas
- Situacija Lietuvoje (tymų sergamumas, skiepijimo aprėptys)
- Tymų protrūkis Lietuvoje, 2019 metais
- Tymų protrūkio valdymas:
 - ✓ Teisinė bazė
 - ✓ Rutininės priemonės – skiepijimo aprėptys
 - ✓ Protrūkio valdymo priemonės
 - ✓ Komunikacija, mokymai
 - ✓ Aktualijos

Problemos aktualumas

- Tymai – itin laki infekcija, kuriai būdingas didelis užkrečiamumas.
- Suserga 90-95 proc. imlių, imuniteto neturinčių asmenų, kontaktavusių su sergančiuoju tymais.
- 2017 m. visame pasaulyje nuo tymų infekcijos mirė 110 000 žmonių.
- Didžiausias mirštamumas buvo registruojamas jaunesnių nei 5 metų amžiaus vaikų grupėje.
- PSO duomenimis, pasaulyje 2000-2017 m. vakcinacija nuo tymų infekcijos padėjo išgelbėti apie 21,1 mln. asmenų gyvybių.

Tymų epidemiologinė situacija Europos regiono šalyse, 2018

- PSO duomenimis, 2018 m. Europos regione registruota **83 540** tymų atvejų.

- Didžiausias sergamumas tymais registruotas:

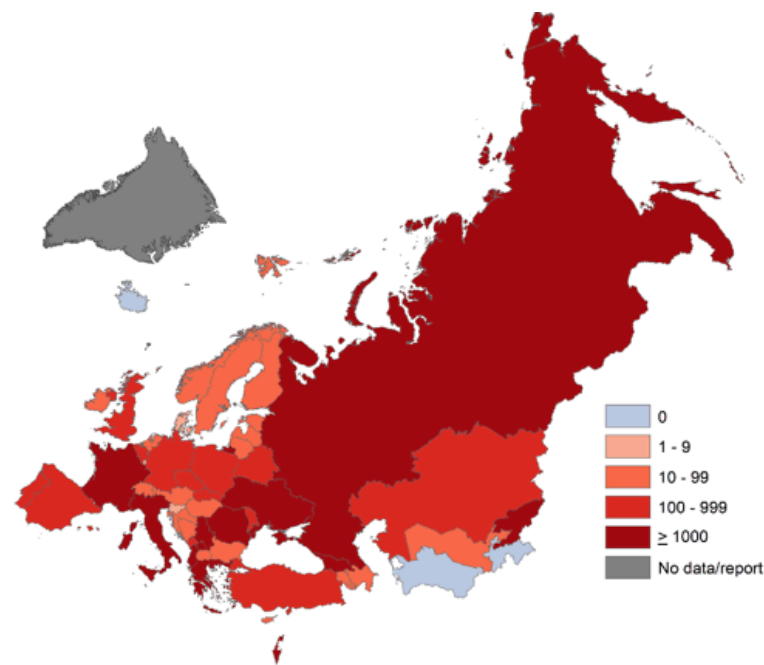
- **Ukrainoje (n=53 218; 64 %);**
- Serbijoje(n=5 076; 6 %);
- Izraelyje (n=3 140; 4%)
- **Prancūzijoje (n=2 913; 3%);**
- **Italijoje (n=2 686; 3 %);**
- Rusijos Federacijoje (n=2 256; 3%);
- Sarkatvele (n=2 203; 3%);
- **Graikijoje (n=2 193; 3%).**

- Sergamumas tymais registruotas visose amžiaus grupėse:

- 6 639 atvejai (8 %) iki 1 metų amžiaus grupėje;
- 14 602 atvejai (17%) 1-4 m. amžiaus grupėje
- 31 625 atvejai (38%) 5-19 m. grupėje;
- 30 666 atvejai (37%) vyresnių nei 20 m. amžiaus grupėje.

- Daugiausiai susirgusių asmenų **buvo neskiepyti** (n=39 486; 62 %).

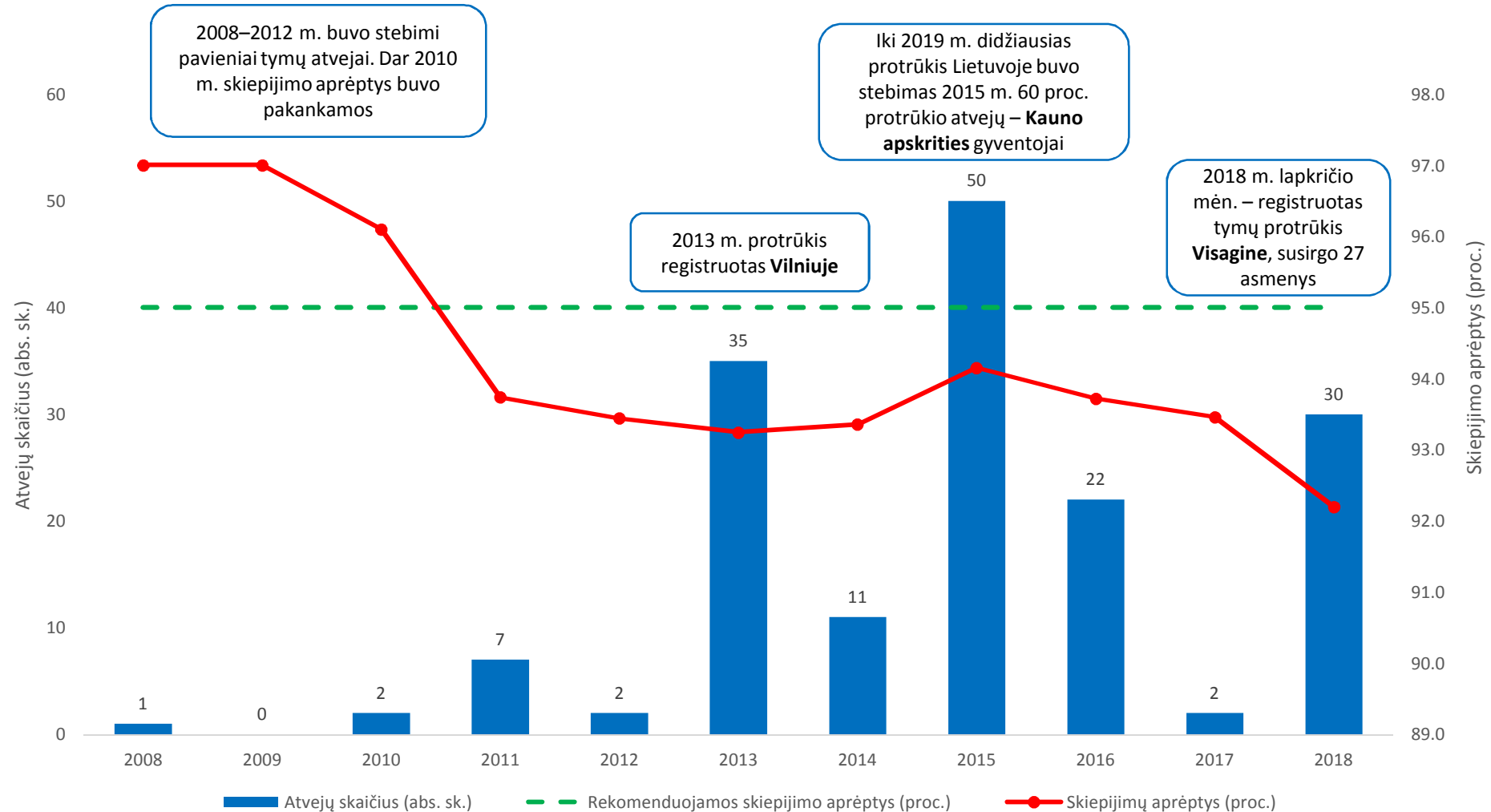
- 2018 m. registruoti **74 mirties atvejai**: Rumunijoje (22 atvejai), Ukrainoje (15 atvejų), Serbijoje (14 atvejų), Italijoje (9 atvejai), Albanijoje (3 atvejai), Sarkatvele (3 atvejai), Prancūzijoje (3 atvejai), Graikijoje (2 atvejai) ir kt.

Top 10 countries	
Country	Cases
Ukraine	53218
Serbia	5076
Israel	2919
France	2913
Italy	2517
Russian Federation	2256
Georgia	2203
Greece	2193
Albania	1466
Romania	1087

Šaltinis:

Sergamumas tymais Lietuvoje, 2008-2019*

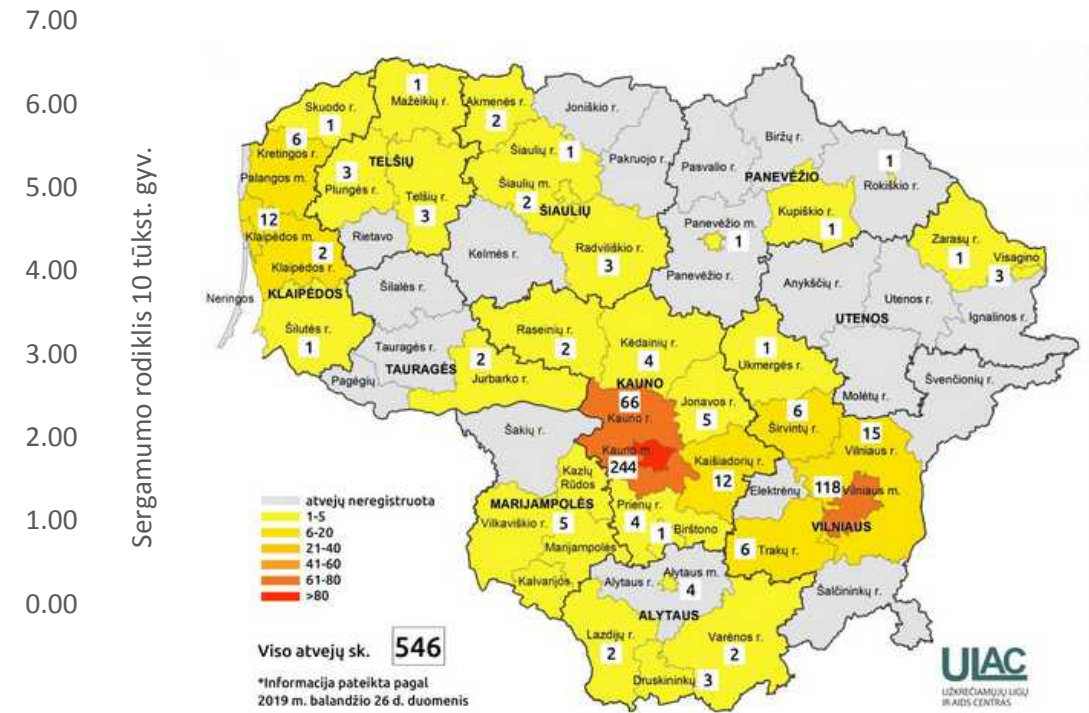
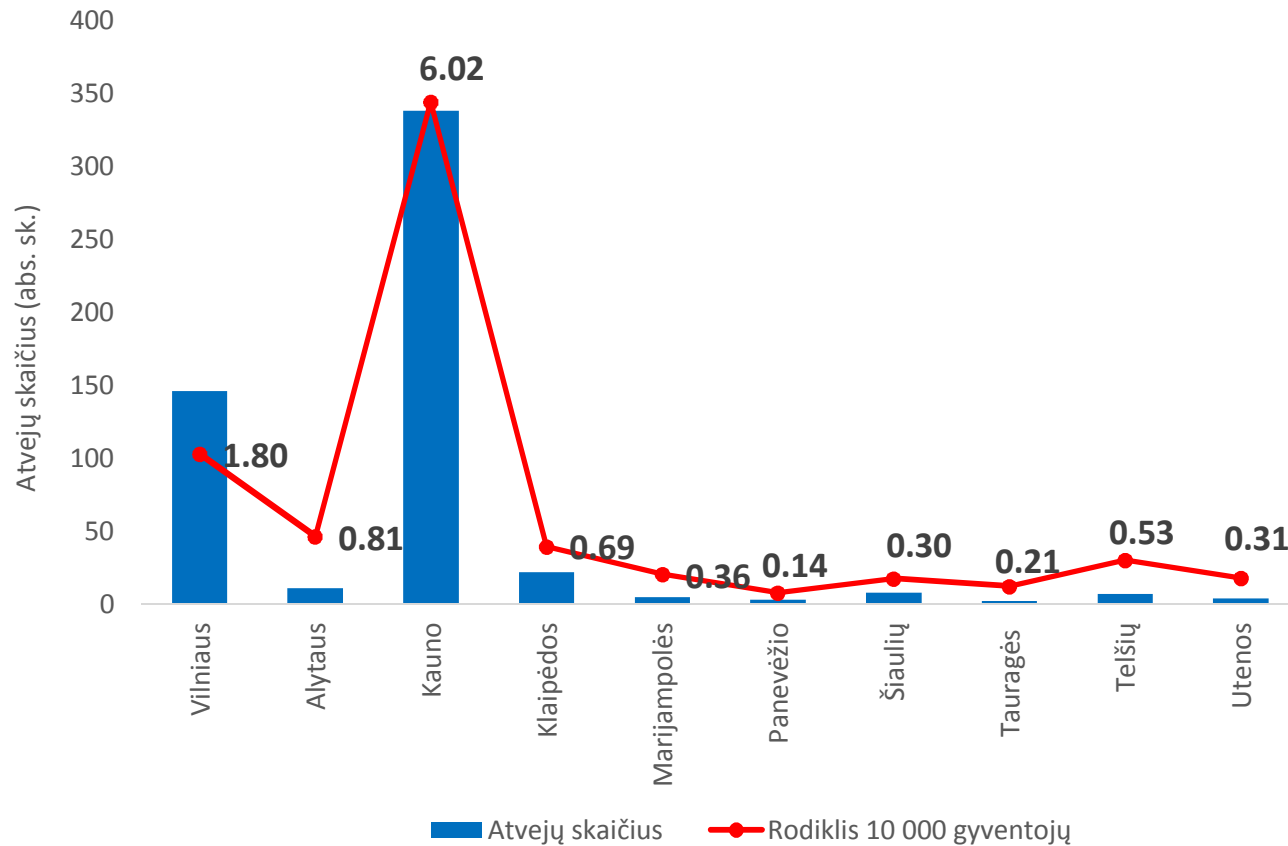

Šaltinis:

*duomenys atnaujinti 2019 m. balandžio 26 d.

Tymų protrūkis Lietuvoje pagal administracines teritorijas, 2019*

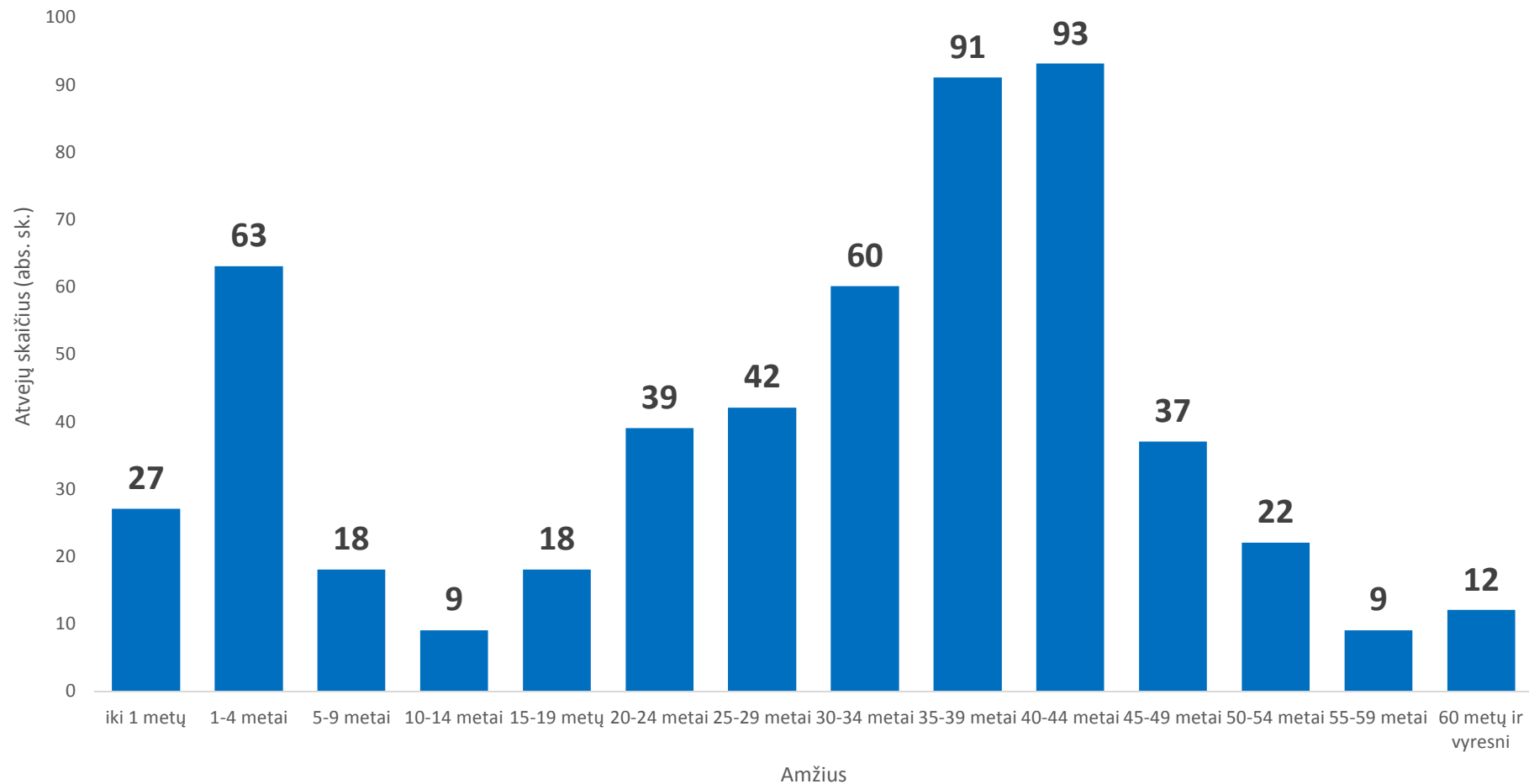

Šaltinis:

*duomenys atnaujinti 2019 m. balandžio 26 d.

Tymais susirgusių asmenų skaičius pagal amžių, 2019*

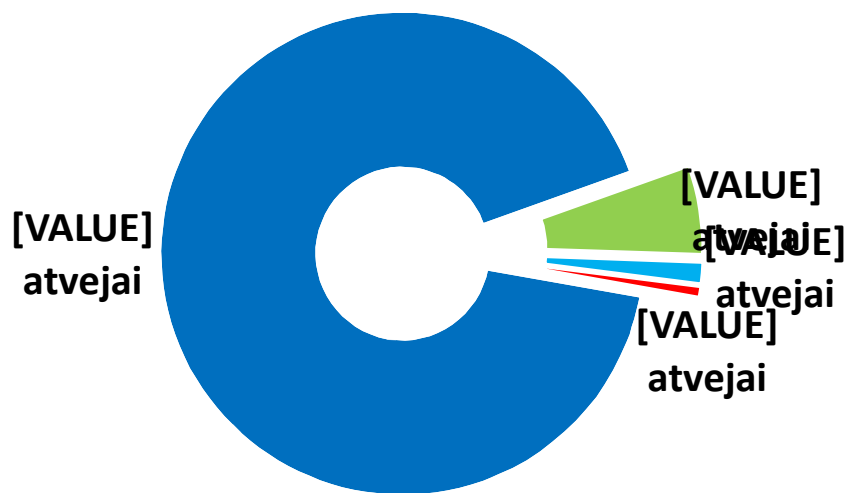
Šaltinis:

*duomenys atnaujinti 2019 m. balandžio 26 d.

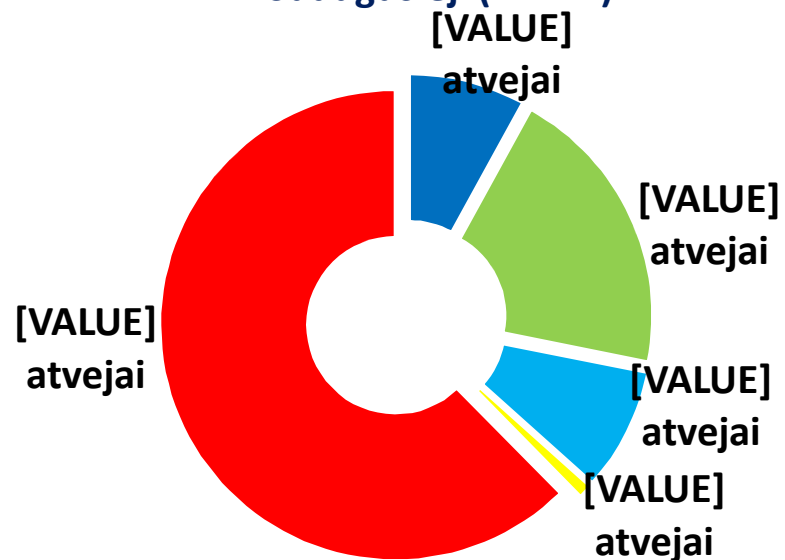
Susirgusių tymais atvejų pasiskirstymas pagal skiepijimo būklę, 2019*

Vaikai (n=134)

■ Neskiepyti ■ Skiepyti 1 doze ■ Skiepyti 2 dozėmis ■ Skiepijimo būklė nežinoma

Suaugusieji (n=412)

■ Neskiepyti ■ Skiepyti 1 doze ■ Skiepyti 2 dozėmis ■ Skiepyti po sąlyčio ■ Skiepijimo būklė nežinoma

Šaltinis:

*duomenys atnaujinti 2019 m. balandžio 26 d.

Įvežtinių tymų atvejų skaičius Lietuvoje, 2018-2019*

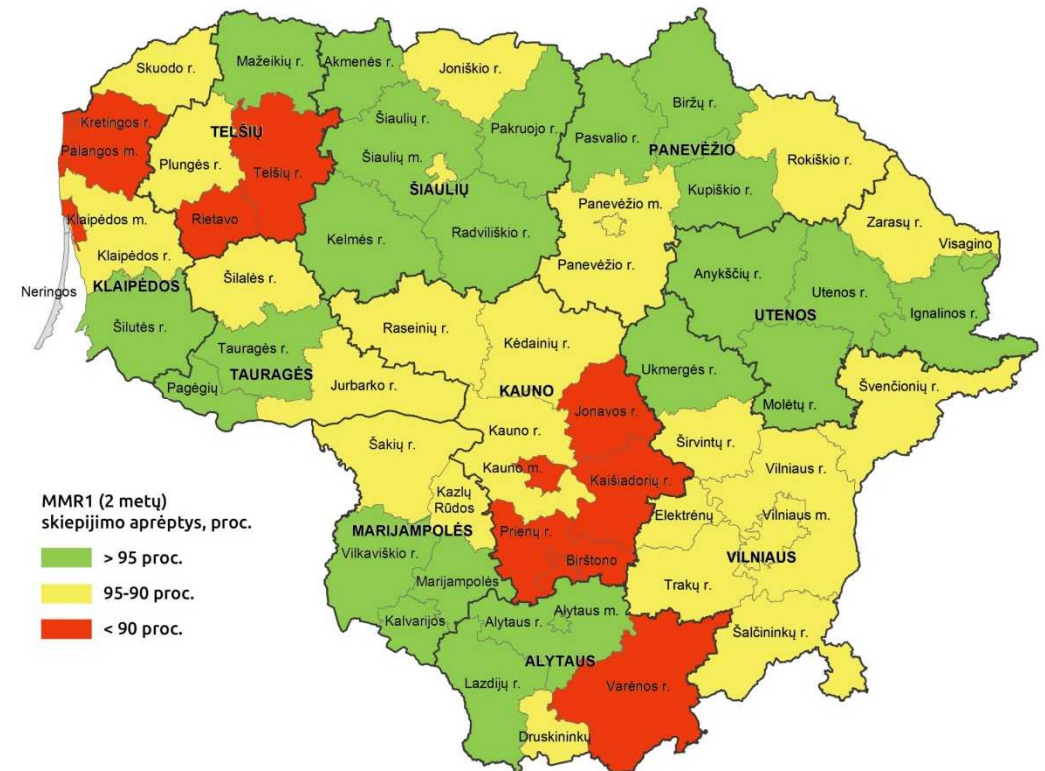
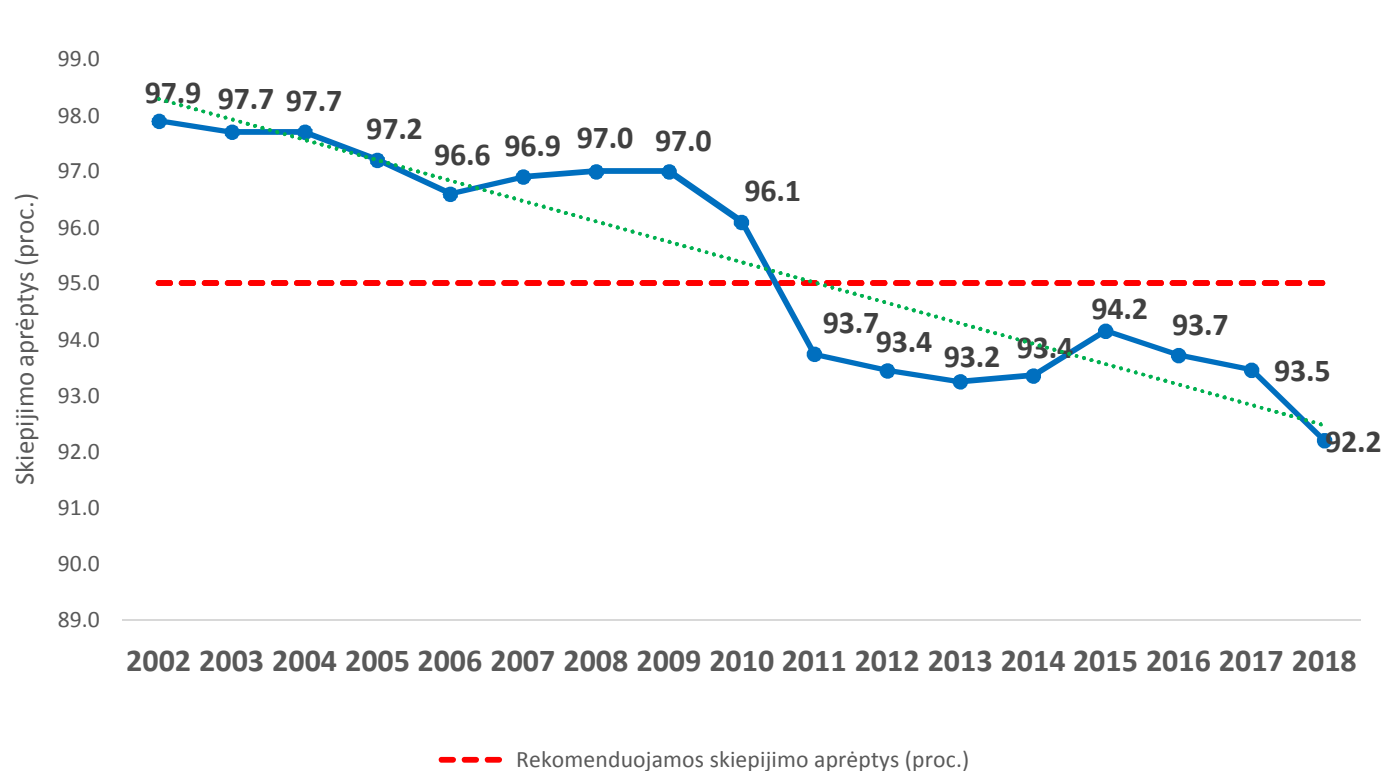
	Iš viso užregistruota tymų atvejų skaičius	Įvežtinių atvejų skaičius	Šalis, kurioje asmuo keliavo	Asmenų tautybė
2018 m.	30	5	1 – Juodkalnija	Lietuvos
			1 – Lenkija	Lietuvos
			1 – Indija	Lietuvos
			2 - Ukraina	Lietuvos
2019 m.	546	7	3 - Ukraina	Lietuvos (2)
				Ukrainos (1)
			1 - Lenkija	Lenkijos
			1 - Tailandas	Lietuvos
		2 – Jungtinė Karalystė	Lietuvos	

Šaltinis:

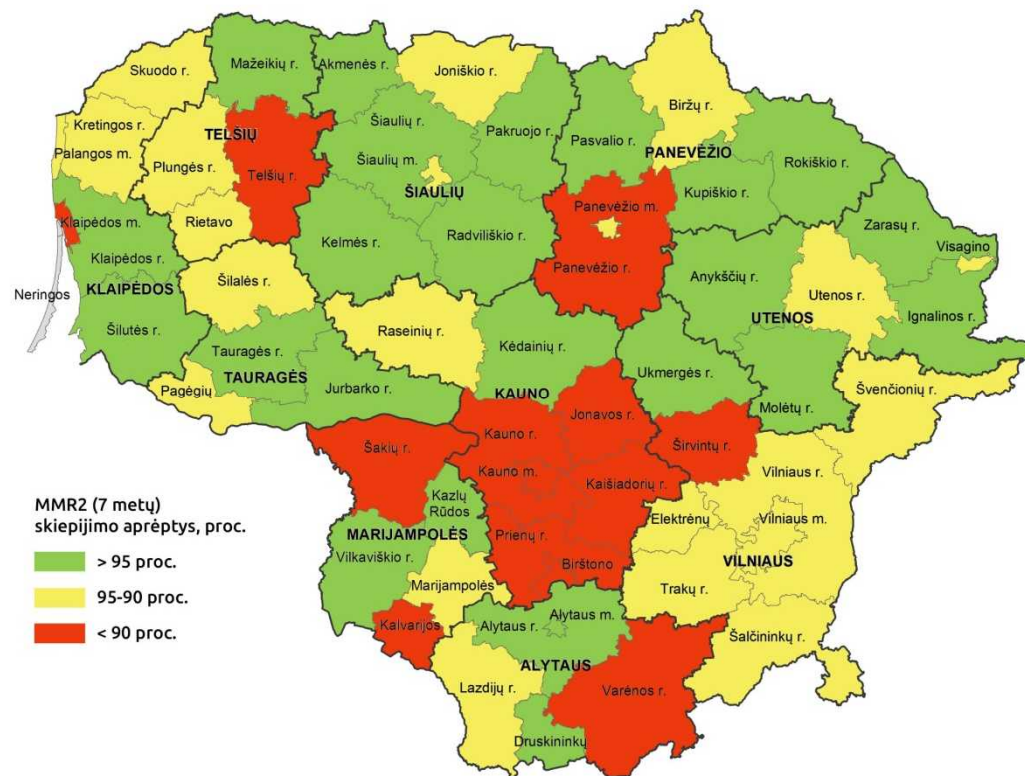
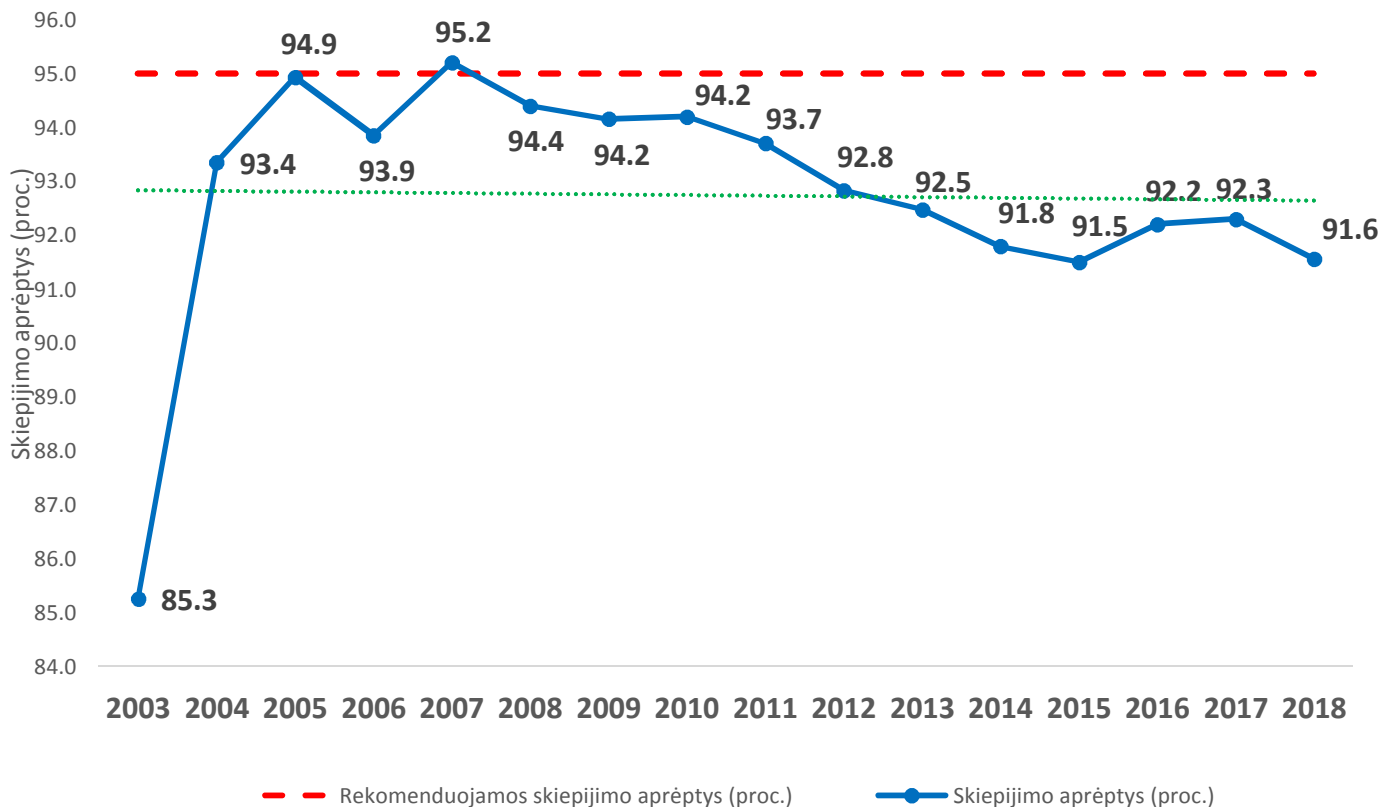

*duomenys atnaujinti 2019 m. balandžio 26 d.

Dvejų metų amžiaus vaikų skiepijimo MMR aprėptys pagal administracines teritorijas Lietuvoje, 2002-2018

Septynerių metų amžiaus vaikų skiepavimo MMR aprėptys pagal administracines teritorijas Lietuvoje, 2003-2018

Šaltinis:

Tymų protrūkio valdymo ir prevencijos veiksmų planas

- Stiprinti planinį skiepijimą – didinti skiepijimo aprėptis pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepijimo kalendorių:
 - ✓ **rutininiai, pavėluoti;**
- Tirti ir valdyti tymų protrūkį:
 - ✓ kiekvieno atvejo epidemiologinis tyrimas;
 - ✓ **kontaktinių skiepijimas, stebėjimas;**
- Protrūkio tyrimas:
 - ✓ rizikos grupių nustatymas;
- Kitos priemonės
 - ✓ **komunikacija, mokymai, „karštoji“ linija.**

Teisinis reglamentavimas

- Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų įstatymas;
- Nacionalinė imunoprofilaktikos 2019–2023 metų programa (SAM 2019-01-28 įsakymas Nr. V-115);
- Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorius (SAM 2018-08-29 įsakymas Nr. V-955);
- Užkrečiamosios ligos židinio ir protrūkio epidemiologinės diagnostikos ir kontrolės tvarkos aprašas (SAM 2016-10-17 įsakymas Nr. V-1159);
- Privalomojo epidemiologinio registravimo objektų registravimo ir informacijos apie juos teikimo tvarkos aprašas (SAM 2019-02-12 įsakymas Nr. V-195);
- Tymų, raudonukės ir JRS epidemiologinės priežiūros ir kontrolės tvarkos aprašas (SAM 2009-03-31 įsakymas Nr.V-241);
- [Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymas „Dėl darbuotojų, kurie skiepijami darbdavio lėšomis, profesijų ir pareigybių sąrašo patvirtinimo“ \(Žin. 2004, Nr. 155-5664\)](#)
- Darbo grupė užkrečiamųjų ligų protrūkių ar nepalankios epideminės situacijos valdymo koordinavimui (SAM 2019-03-12 įsakymas Nr. V-309);
- Tymų protrūkio valdymo ir prevencijos veiksmų planas;

PASTEBĖJIMAI

- Medikų imlumas (17 proc. sirgo medikų).
- Visuomenės požiūris ir nepasitikėjimas skiepais ir nesiskiepijimas daugelį metų, įvykus protrūkiui, išaugo į didžiulį norą skiepytis, todėl MMR vakcinose rinkoje (*suaugusiųjų profilaktiniams skiepijimams*) atsirado trūkumas.
- Vakcinose MMR gamybos pajėgumai nebegali patenkinti šalių poreikio.
- Besitęsianti vakcinacijos skeptikų veikla, daro įtaką visuomenės apsisprendimui- nesiskiepyti **nuo visų** užkrečiamųjų ligų.
- Sumažėjusios visos skiepijimų apimtys pagal vaikų profilaktinių skiepijimų kalendorių, kelia realią grėsmę kitų UL atvejų, protrūkių atsiradimui ne tik vaikų tarpe.

Skiepijimo aprėptys pagal LR vaikų profilaktinių skiepijimų kalendorių, 2003-2018

Užkrečiamoji liga(amžiaus grupė)	Skiepijimų apimtys (proc.)															
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
BCG (naujagimiai)	99,4	98,9	99,4	99,4	99,3	99,3	99,5	98,9	97,8	97,9	98,2	97,7	97,2	97,7	97,3	96,4
Difterija, stabligė (1 metai)	94,2	93,9	94	94,1	94,9	95,8	97,4	94,8	92,4	92,8	93,2	92,9	93,5	94,1	93,7	92,3
Kokliušas (1 metai)	94,2	93,9	94	94,1	94,9	95,8	97,4	94,8	92,4	92,8	93,2	92,9	93,5	94,1	93,7	92,3
Poliomielitas (1 metai)	97,0	96,4	97,3	97,3	97,8	95,8	97,4	94,8	92,4	92,8	93,2	92,9	93,5	94,1	93,7	92,3
Tymai, epideminis parotitas, raudonukė (2 metai)	97,7	97,7	97,2	96,6	96,9	97	97	96,1	93,7	93,4	93,3	93,4	94,2	93,7	93,5	92,2
Hepatitas B (naujagimiai)	99,4	98,5	99	99,4	99	99,1	99	98,3	95,7	93,2	97,7	97,4	97,3	97,1	97,0	95,9
Pneumokokinė infekcija (1 metai)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30,1	81,6	82,5	81,9
ŽPV infekcija (11 metų)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12,5	34,5	55,3

Šaltinis:

AČIŪ UŽ JŪSŲ DĖMESĮ